

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Örigenus Tōn Eis Tas Theias Graphas Exēgētikōn Apanta Ta Ellēnisti Heuriskomena

Cui idem præfixit Origeniana, Tripartitum opus, quo Origenis narratur vita,
doctrina excutitur, scripta recensentur

Origenes

Rothomagi, 1668

XXI. Defendunt Origenem Erasmus, Ferrarius, Sixtus Senensis,
Genebrardus, & Halloxius: eumdem impugnant Baronius, & Bellarminus;
Lutherus, & Beza: incerta Sculteti ratio: aequiores in eum se gerunt ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-25059

A Leonidis martyris filium non fuisse notorium & publicum Hæreticum ab Ecclesia legitime cõgregata damnatum, nec est hæreticum, neque in fide suspectum. Tertia est hujusmodi: Probabiliter affirmans Origenem Adamantium Leonidis martyris filium non fuisse auctorem omnium illorum pessimorum errorum quæ sibi imponantur, non derogat Ecclesiasticis sanctionibus, neque summorum Pontificum Decretis, neque sanctorum Patrum dogmatibus. Quarta his verbis concepta est: *Asserere probabiliter alteram istarum propositionum: Origenes Adamantium Leonidis martyris filius non est, nec fuit Hæreticus; Origenes Adamantium Leonidis martyris filius est vel fuit Hæreticus, non est Hæreticus, hæresim sapiens, nec erroneum, à fide, aut fidei pietate alienum.* Quinta talis est: *Asserens hanc vel illam partem probabiliter, seponere debet omnem pertinaciam & sub conditione expressa vel tacita affirmare alteram; alioquin periculoso discrimini sese committet.* Sexta ita expressa est: *Quamvis prædictæ propositiones non possint simul stare in veritate, & necesse sit alteram esse veram; stat tamen aliquem partem veram affirmantem non esse Schismaticum, nec de Schismate suspectum.* Septima demum his verbis absolvitur: *Christiana pietati conducibilis est, stante tali, tantoque dubio, cum veritas in parte occulta est & anceps, nec per Ecclesiam aut Pontificem aperte definita, de Origenis doctrina & auctore eysdem in favorem bene sapere & dogmatizare, quam perperam; & in commendando excedere, quam deficere à laude sibi debita: præsertim si in alteram venire oporteat.* Secundus liber novem Propositiones ex Apologia Merlini ab ipsius adversariis excerptas & reprehensas defendit. Tertius Origenis vitam & Elogia ex Eusebio, Hieronymo, Nauclero, & Tritemio depromit: quibus subjecta est responsio ad Dialogos Massæi, & Additiones Bedæ. In his Merlinus non tam ex fide historiarum & testimoniis antiquorum, quam contortis sophismatis & argutiis de

C Schola velitur.

XXI. Præclare etiam hac ætate de Origene meritis est Desiderius Erasmus, nam & Commentariorum ejus in Matthæum partem aliquam Latino sermone retulit, & vitam ipsius scripsit, ac laudes prosecutus est, & de lucubrationibus, deque eruditione, ac docendi ratione arbitrium tulit; à dogmatis autem manibus abstinuit, morte, ni fallor, præventus, quæ quominus susceptam quoque Origenianorum Operum editionem & censuram absolveret, & Origenis adversarios reselleret, impedimento fuit. In ea porro, quæ extat, censuræ parte antiquum Erasmus obtinuit, res non satis accurate perfectas præcipiti judicio disceptans, & disceptando nonnumquam impingens. Summopere interim Origenem averfabatur Martinus Lutherus, cujus ea vox fuit: *Origenem iam dudum dicit de veris,*

D Cui subinde adspulatus est Theodorus Beza; cum sexcentis locis Annotationum majorum in Epistolam ad Romanos, tum maxime sub ipsum initium, scedissima Adamantio stigmata inurens: *Neque vero, inquit, cum hæc dico, quæquam voio Patrum auctoritati detrabere: sed sane quod ad me attinet, Origenem non possum bona conscientia inter eos Patres collocare, quos velim imitari. Itaque non pudebit illum errata passim resellere, nullo (ita me bene Deus amet; obiectandi studio: sed quod impurum scriptorem exoptem aut ex Lectorum manibus excutit, aut summo cum iudicio à studiosis tractari.* Moderatus de Origene & æquius senferunt & scripserunt Magdeburgenses, pro vitis eum vel virtutibus ornantes: quamquam minime ipsos feras, Adamantij orthodoxa nonnulla, sed scæta suæ dogmatis contraria, in crimen trahentes; aliqua vero perperam ipsi affingentes. Adamantij in Iohannem Commentaria in Veneta S. Marci Bibliotheca Græce nactus Ambrosius Ferrarius Mediolanensis, monachus Cassinas, primus Latine convertit & typis commisit: Origeniana vero famæ usque adeo studiosus fuit, ut dum illi patrocinatus est, parum ipse suæ consuluerit: quamvis enim summa se in hoc libro vertendo usum fide sit obtestatus, nonnulla tamen consulto resecta deprehendat, in quibus à recto Christianæ doctrinæ calle Origenes aberraverat. In nuncupatoria præterea ad Iulium Tertium Pontificem maximum Epistola, magnis sese sumtibus adeundas curasse narrat celeberrimas, quæ ubique gentium sunt, Bibliothecas, missis etiam qui tot in perlustraront Græciam, & si quæ nanciscerentur scripta Origenis, ea ad se asportarent. Hinc adeo locupletatus, multa ipsius & *ypocrita* opera prælo parabat. Quæ cur in lucem non venerint, ignoramus. Tutando Origenis nomini utilem aliquanto post operam contulit Sixtus

F Senensis è Prædicatorum familia: egregium quippe illi in Bibliothecæ sanctæ libro quarto elogium consecravit, in quo non illum solum extollit præconiis, sed librorum etiam ipsius numerum recenset, & genuina à spuris erudite secernit. Errores vero in Annotationum libris notat & excutit. Parum ipsius ratio Casari Baronio Cardinali probata est; qui cum alienissimo esset adversus Origenem animo, summamque in eum stili asperitatem & inclementiam in Annalibus exerceret, carpsit etiam & obiter tetigit reliquos, quicunque in eum propensiores essent: *Miratus sum vehementer, inquit, post damnationem ejus ab Anastasio Papa Pontificia auctoritate instictam, post eysdem reprobationem in Sexta Synodo pronuntiatam, post tot antiquorum Patrum in idipsum conspirantes sententias, adhuc recentiores quosdam ausos esse pro eodem novas edere Apologias, & auctoritate Catholica Ecclesia iudicatas sapienter controversias denovo temere agitare, quod visum est scisse haud pridem Sixtus Senensis.* Non mitius Origenem habet Ro-

bertus Bellarminus Cardinalis, Origenisque adeo partiaros omnes & defensores. Summa sane æquitate cum Adarantio egit Claudius Espenceus in Commentariis in Epistolam ad Titum; nam neque infano oecœcatus amore quicquam de fide historiae decerpfit, nec erroribus offensus laudes ipsius obscuravit. Plurimum ipsi fuisse fertur ac multa condonasse Vicelius in libro De scriptoribus Ecclesiasticis; quod quidem ex aliena fide refero, nam librum reperire non potui. Reliquorum vero in ornando Origene industriam longo intervallo superavit Gilbertus Genebrardus Theologus Parisiensis, & Archiepiscopus deinde Aquensis: nam priores editiones recensuit, & ad vetera cum Græca, tum Latina Bibliotheca Regiæ exemplaria contulit & emendavit; novam omnium Operum editionem molitus est, in eaque multa nondum edita publicavit, Philocaliam in Latinum sermonem transtulit; Collectanea Editioni suæ præfixit, in quibus nihil fere prætermisum est, quod ad purgandum Origenem, & omni absolvendum crimine pertineret. Ultimo præsertim Collectaneorum capite selecta quædam Origenis profectus est dogmata, ab Ecclesiastica norma discrepantia; in iisque tutandis vel excusandis nimium suo in Origenem amori obscurus est. Æquiores se in rebus ipsius tractandis præbiterunt Antonius Possévinus, Iacobus Gretserus, & Stephanus Binetus, veritatem spectantes unam, odio vel amori nihil admodum tribuentes. Incerta vero Abrahami Sculteti ratio, qui postquam de Origene se paucis acturum dixit, quia inter Hæreticos fere potius, quam inter Patres numeratur, mox ubi ad eius doctrinam ventum est & errores, vel à librorum depravatoribus profectos ipsos esse censet, vel in iis fluctuasse Origenem demonstrat. Dissimilis illorum Petrus Halloxius Leodiensis, nuperimus ille Origenis vindex, ipsius vitam, virtutes, & documenta libris quatuor fusissime complexus: ad id attentus unum, ut vel integram & orthodoxam, ac labis immunem Origenis doctrinam fuisse demonstraret; vel si quid veritate victus huic inhaesisse vitij fateri cogitur, id ut quæritis unde cunque excusationibus diluat.

Ant. Possévinus in Appar. Sacr. Tac. Origenis De iure & more prioris libri de malo libr. 10. cap. 11. si dicat in libro De salute Origenis. Abr. Scult. in Medull. Theol. Paris. 16. c. 1. & 6.

ORIGENIANORVM LIBER TERTIVS

ORIGENIS SCRIPTA.

Libri tertij partitio.

LIBRVM istum itidem ut priores duos in Capita quatuor dispescimus. I. de Scriptis Origenis in universum disputat. Quæ, quoniam vel ad Scripturæ interpretationem pertinent, vel sunt peculiaris instituti, in duo genera distribuimus, Exegetica, & Syntagmata. Secundum itaque Caput agit de Origenis Exegeticis, iisque eius Operibus quibus varias Scripturæ interpretationes ante ipsius ætatem editas complexus est, & ipsius volumis appellari queunt. III. versatur circa ejusdem Syntagmata. In Quarto, quo ordine, quibus temporibus lucubrati sint libri Origenis, exquiritur. Subjicitur Appendix De libris Origeni falso adscriptis.

CAPVT PRIMVM.

DISPVTVR IN VNIVERSVM DE SCRIPTIS ORIGÈNIS.

I. *Stilus Origenis redundans & incultus.* II. *Plus septem ei dictanti aderant notarij: totidem librarij & puellæ opera eius vitidius exarabant.* III. *Quicunque supersunt Origenis Libri, vitiatij & corrupti sunt.* IV. *Sua quibusque Origenis Operibus auctoritas, seu valor assignatur.* V. *De Origenianarum scriptio num numero differitur.* VI. *Quibus Scripturæ sanctæ editionibus uti solitus fuerit Origenes, aperitur.*

I. REDVNDAT